

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΔΙΣΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Έτος Η' Αριθ. 641

Ιδιοκτήτης — Διευθυντής Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Πέμπτη 27 Φεβρουαρίου 1930

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΕΝ ΤΩ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΩ ΝΑΩ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΤΗΝ ΤΗΣ 21ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

Αγαπητοί Συμπολίται,

Συμπληρούνται ήδη δέκα και έ-
πατ' ένιαυτοί από της ήμερας εκείνης,
καθ' ήν, διαλύων τον ζύφον της στυ-
γεράς δουλείας, έφύγει το πρώτον
τάς Ηπειρωτικάς δειράδας της χρυ-
σής Έλευθερίας ο ήλιος.

Καθ' όλον δέ τουτόν τον χρόνον
δέν έπαύσαμεν άπαξ του ένιαυτου, κα-
ταθέτοντες τάς βιωτικάς ήμών μερί-
μνας και συναγειρόμενοι εις τον ίε-
ρόν τουτόν χωρόν πρός πανηγυρισμόν
και έορτασμόν της μεγάλης ήμέρας,
ή όποία απέδωκεν εις ήμάς έλευθε-
ραν την Πατρίδα.

Και σήμερα δ' έτι, άν και κατά
κοποι και βαρύθυμοι άπ' ο σκληράς
περιπετειάς και άπογοιητεύσεις, άν
και έπώδυνα άκόμη τά τραύματα πολ-
λά και όδυνηρότατα, δέν δυνάμεθα
νά ένθυμηθώμεν, χωρίς ρήγος συγ-
κήσεως τάς ίσράς εκείνας ώρας, καθ'
ας έρροφήσαμεν εις εύρύτατον κύτ-
λον την μέσσην του θριάμβου της Έ-
λευθερίας. Και δικαίως. Λότι πρό
των εύλογημένων εκείνων στιγμών,
δέν υπήρχε διά την Ηπειρον είμή ή
νεκροφάνεια, ή όδύνη, ή άπελπισμός.

Έννοούμεν όρα γε τί σημαίνει νά
είναι μία χώρα, ως ή ιδική μας, τε-
ταπεινωμένη, έξουθειωμένη, βυθι-
σμένη εις στεναγμούς, και ή δάκρυα,
ποτιζομένη καθ' ήμέραν όζος και χο-
λήν και νά εύρεθί ή αϊφνης μίαν ήμέ-
ραν έλευθέρα, αυθύπαρκτος με στή-
θος άπηλλαγμένον δεινού έφ' αλτου
και με τό μέτωπον ύψηλόν;

Αυτήν ό ην τήν νεκρανάστασιν
συμβολίζει δι' ήμάς ή 21η Φεβρουα-
ρίου, αυτήν όλην τήν χαράν ήμάς έ-
πιβάλλει ό πανηγυρισμός της, μιάς
όλας τάς συγκινήσεις και άναμνήσεις
μας ένθυμίζει.

Δόξα και τιμή εις τους ήρωας ή-
πολεμιστάς, ολίγους, συνεχίζοντες τά
άπαράμιλλα κλέη των προγόνων μας
έστησαν νέα τρόπαια θριάμβου και
δόξης, καταστήσαντες την Ελλάδα
μεγαλήν και ένδοξήν και άποδώσαν-
τες την έλευθερίαν εις τους σκλάβους
άδελφούς των.

Ιπλήν διατί ή πτώσις των Ιωαννί-
νων και ή θριαμβευτική είσοδος του
γενναίου Έλληνικού Στρατού εις
την κλεινήν πρωτεύουσά της; Ηπει-
ρου είχε συγκλονίσει τόσον την ψυ-
χήν σύμπαντος του Έθνους, όσον ου
δεμιάς ίσως άλλης ελληνικής γωνί-
ας ή άπελευθέρωσις;

Διατί αυτόν τουτόν τον γενναίον
Στρατόν των έλευθερωτών τό όνομα
της Ηπείρου και των Ιωαννίνων
οίστηλάται τόσον, όσον μόνον της
Κωνσταντινουπόλεως τό ιερόν όνομα;

Η άπάντησις πρόχειρος. Διότι

σύμπαν τό Έλληνικόν Γένος άνεγνώ-
ριζε και έγέραιρε την συμβολήν και
τόν έρτανον, τον όποιον ή σκλαβωμέ-
νη και άναξιοπαθούσα Ηπειρος έν
γένει και ή πρωτεύουσα αυτής ιδία
είχον προσφέρει εις τήν άνέγερσιν
του μεγάλου έθνικού Οικοδομήμα-
τος της νεωτέρας Ελλάδος. Λότι δι'
όλον τον Έλληνισμόν ή Ηπειρος ή
τό ή χώρα των μεγάλων άναμνήσε-
ων και των μεγάλων του Αδου
σκιαών.

Είται τοιαύτη έν μια λέξει ή δρι-
σις της Ηπείρου και ή συμμετοχή
της εις την καθόλου έθνικήν έργασί-
αν, ώστε, δυνάμεθα νά είπωμεν άνευ
υπερβολής, ότι ή Ηπειρος και ή ύγι-
ής κερκλή αυτής τά Ιωάννινα παρί-
στανον έν μικρῷ την Ελλάδα όλην
και όπ' άνευ των Ηπειρωτών ό πο-
λεμικός και πνευματικός της νεωτέ-
ρας Ελλάδος βίος ή πολιτική αυτή
όργάνωσις και ή Παιδεία και ή Φιλαν-
θρωπία θά παρουσιάσε χάσματα επί
των μετωπών του Έθνικού Πανθέ-
ου, εκεί όπου τώρα λάμπουν φωτι-
νά και άναγλυφοί αί εικόνες των ά-
ρίστων της Ηπείρου τέκνων, ήρώων
μεγάλων εύεργετών, λογίων!

Πράγματι ουδέμία ίσως Χώρα έλ-
ληνική ύπέστη διήλθειν βαρύτεραν
της; του άτιασίτου εκείνου τυράννου
Αλή Πασά. Αλλά και σπανίως αία
δράξ γενναίων έπληξε την Τουρνιδί-
κατά κόρης δριμύτερον και έδόξασε
την Έλευθερίαν ένθεώτερον από γή;
τόσον μικρά, όσον ή του ήρωϊκού
Σουλίου. Το αίμα το Ηπειρωτικό
περιβάλλει ως πορφύρα δόξη; τάς με-
γίστας των θυσιών του δουλεύοντος
Έλληνισμού και κοσμεί τά άριστα
των τροπαίων της υπέρ έλευθερίας ά-
γωνισθείσης Ελλάδος.

Αλλ' άρ' έτέρου ολίγοι πόλεις δύ-
νανται νά κυχηθύν ό τι έγειναν
πνευματικά και ή φιλανθρωπίας κέν-
τρα άνώτερα των Ιωαννίνων. Επί
των δακτύλων δέ αριθμούνται έλ-
ληνικά έπαρχία, θέψισαι τόσους έ-
πιστήμονας και λογίους όσους τό Ζι-
γόριον.

Η Ιστορία των Γραμμάτων κατά
του παρελθόντος αιώνας της; ζυφός
δους άμαθείας παρά τῷ ήμετέρῳ έ-
θνει άποτέμει δικαίως την έν τῷ άγῶ-
νι της διασώσεως και θεραπείας των
Μουσών τιμητικήν θέσιν εις την σε-
μήν και πεφιλημένην μας Πατρίδα.
Αυτή άσυλον τούτων επί μακρόν γε-
νομένη, μετά δικαίας όντως έγκραυ-
σεως δύναται νά έπιδεικνύη ου μό-
νον τά επί φιλομουσίας και φιλογενεί-
ας ένδόξα αυτής τέκνα, τῶν όποιων
τά όνόματα λαμπρῶς σελαγίζουν εις
τό στερέωμα της έθνικής εύποιίας άλ-

λά και φάλαγγα όλην φερεπόντων ά-
θλητών άριτευσάντων εις τον άγῶ-
να της διαδόσεως των Έλληνικῶν
Γραμμάτων.

Αί διάφοροι των Ιωαννίνων Σχο-
λαί και βραδύτερον ή άποκαταστήσα-
σα ταύτας Ζωσιμαία Σχολή, είτε έν
εύγενει άμίλλῃ συνεργαζόμεναι, είτε
και διαδεχόμεναι άλλήλας άπετέλεσαν
επί τρεις αιώνας όντως την πρωτεινήν
έστίαν, την διαλύσαν βαθυδηδόν
την μοιραίως εκκεχυμένην άχλήν της
άμαθείας επί του δουλεύοντος γένους.
Η Παιδεία δέ κατόπιν ένέπνευσεν εις
τό έθνος την σωτήριον εκείνην φιλο-
τιμίαν, υπό της όποιας κινούμενον,
ώπλισθη και έπολέμησε καρτερικῶ-
τατα υπέρ έλευθερίας και πολιτικής
άν' γεννήσεως.

Εις τον πρωτεινόν δ' εκείνον της
Παιδείας λυχνον επέχεεν άπλετον τό
έλαιον των φλογερῶν της Ηπείρου
τέκνων, άφθονον έρχόμενον τῷ χο-
μα άπο πάσης γῆς γωνίας, όπουδή-
ποτε τό άγῶνα της Ηπειρωτικής γῆς
έδαφος και των κατοίκων τό φιλαπό-
δημον πνεύμα είχε διασκορπίσει αυ-
τούς. Λότι ό Ηπειρωτικός πλοῦτος
είχεν εξαγιασθή διά της φιλοπάτρι-
δος και γενναίας έθελουσίας εύγε-
νῶν Ηπειρωτῶν χορηγῶν, ολίγους,
ού μόνον της Πατρίδος τά παιδευτι-
κά, τά εκκλησιαστικά και τά φιλαν-
θρωπικά Καταστήματα διετήρουν,
άλλά και αυτήν την Μητρόπολιν της
νεωτέρας Ελλάδος έξωράισαν με τά
κάλλιστα και εύεργετικώτατα ένδια-
τήματα της Παιδείας και της Φιλαν-
θρωπίας.

Ιδού, έν άδρότάταις γραμμαίς, ή
ιστορία της Ηπείρου πρό της άπελευ-
θερώσεως της.

Ιδού τοίτοι οί τίμιοι λίθοι, τους
όποιους έχει καταβάλει όντως ή εύαν-
δρος Ηπειρος εις την άνέγερσιν του
έθνικού Οικοδομήματος.

Υπό των ίερῶν λοιπόν τούτων ά-
ναμνήσεων ήρωϊσμού και αυθοθυ-
ας άπεκκαίόμενον και οίστηλατού-
μενον τό στρατευόμενον Έθνος και φό-
ρον εύγνωμοσύνης ίερῶν άποτίνων
ώρησε τά τελευτήτα, ό τε ήλθε τό
πλήρωμα του χρόνου, άκάθετον εις
τόν νέον άγῶνα φυλετικής άποκατα-
στάσεως και άπελευθερώσεως σκλά-
βων άδελφῶν. Καί διήλθεν ό γενναί-
ος έθνικός Στρατός, υπό βροχάς και
καταιγίδας τάς χαλαρωμένας όδούς
και τάς δυσβάτους άτραπούς της δου-
λωμένης Πατρίδος και άγωνίζμενος
καρτερικῶς έν μέσῳ χειμῶνος βαρυ-
τάτου και παγετού δεινού και χιόνων
και διαθερμαιόμενος υπό των άνα-
μνήσεων εκείνων επεδίωξε βήμα πρός
βήμα, άπο τους άπορρώγας βράχους
της Ηπειρωτικής γῆς, πείσμονα ά-
τίπαλον και εισήλθε τέλος θριαμβε-
υτής εις την πρωτεύουσά της Ηπει-
ρου μηνύων εις την έξαλλον έξ έν-
θουσιασμού Ελλάδα ότι ή χώρα των
μεγάλων άναμνήσεων δέν ήτο πλέον
δούλη.

Αγαπητοί Συμπολίται,

Η μεγάλη αυτή ήμέρα, την οποί-
αν σήμεραν πανηγυρίζομεν έγκλείει
όλην την θέρμην της εύγνωμοσύνης
Ηπειρωτικής ψυχῆς πρός τους δωρή-
σαντας τό θεϊόν δῶρον της Έλευθερί-
ας. Ακριβῶς δέ τό συναίσθημα του-
το της εύγνωμοσύνης επιβάλλει εις ή-
μάς νά στρεφώμεθα εκάστοτε και μά-
λιστα εις ήμέρας ως ή σημερινή με ά-
ναφλεκτικόν συναίσθημα νοσταλγι-
ας πρός τά παραδείγματα αυθοθυ-
ας και άρετης, όποια παρέχει άφθονα
και ή όλη έθνική και ιδίως ή Ηπει-
ρωτική Ιστορία. Η καλειτέρα όμως
εκδήλωσις εύγνωμοσύνης ήμών είναι
όλοι ήνωμένοι νά όρμήσωμεν πρός τά
έμπρός δημιουργοί νέας ζωῆς και κα-
λειτέρου μέλλοντος. Αλλά καλλιε-
ροῦντες τήν πατρίδα κληρονομίαν
πρέπει νά γνωρίζωμεν ό μόνον ρω-
μαίοι βραχίονες, φρόνημα άγνόν
και ψυχή άμόλυντος είναι τά άρραγή
βάθη, επί των όποιων θά στηρίξω-
μεν την έθνικήν σταδιοδρομίαν.

Ας επανεύρωμεν έστω και έν εί-
ρήνη τάς άρετάς της ένώσεως της θυ-
σίας και της άγνότητος μέχρι των
όποιων έξήρηθη τότε τό Έθνος και οί
έλληνικοί όρίζοντες θά γίνωσι και πά-
λιν τυχῶς περιλάμπροι.

ΣΗΤΗΜΑΤΑ

= | ΚΑΙ | =

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Ο άγροτικό- διανομέυς Φιλιατών,
εις την περιφέρειαν του όπολου υπά-
γεται τό Κόκκινο Λιθάρι, κατακρα-
τεί την πρός τον αυτόθι συνδρομη-
τήν μας « Έλευθερίαν ». Ιδού
τι μάς γράφει ό έν λόγῳ συνδρομη-
τής μας ύ το ήμερομηνία 12 Φεβρου-
αρίου: Την « Έλευθερίαν » δέν
λομβάνω τακτικά, ιδίως άπο τότε που
ήλλαξε ή διεύθυνσή μου και στέλλε-
ται έδῶ, στο Κόκκινο Λιθάρι, και όχι
μόνον μου έρχεται πολύ πικρό άγῶ-
νά, αλλά και καθόλου. Από τάς 12 Δε-
κεμβρίου, έλαβα μέχρι σήμεραν τά
έξῃ φύλλα: 1ης 13 και 16 Ιανουα-
ρίου.

Αηλαδή επί 2 ακριβῶς μήνας, ό
συνδρομητής μας κατώρθωσε νά λά-
βῃ τότα, αριθ. 3 μόνον φύλλα, αντί
18!!!

Τά συγχατήριά μας εις τον άνε-
χόμενον τοιοῦτον άγροτικό διανομέα
Διευθυντήν του Ταχυδρομείου Φιλια-
τών!!! Δυστυχῶς είναι καταργημένα
τά παράσημα, άλλως θά ήθέλομεν συ-
στήσει τον άγροτικόν τοῦτον διανομέα
εις το Υπουργεῖον της Συγκοινωνί-
ας νά τον παρασημοφορήσῃ!

Νά κι ένα Ηπειρωτόπουλο, που
έντροπιάζει όλόκληρη την Ηπειρό!
Ο Κώστας ό Σισμής από την
Γρανίτσα των Κουρέντων. Μόλις έ-
μαθε στην Αθήνα, όπου εργάζονταν,
ότι ό συγχωριανός του Μεργαρίτης
Ηλία-Κώστη-Θεοδώρου έκοψε την

